

LJUDSKI GLAS

Glasilno „Kmetško-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 60 K, za pol leta 30 K, za četrt leta 15 K, na mesec 5 K; posamezna številka K 1.40. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljke za uredništvo in upravništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I.

Zvonimir Bernot.

Emancipacija (= osamosvojitve) delavstva.

Članek, ki ga je priobčil „Naprej“ v petek pod tem naslovom, se naslanja na tisti članek, proti kateremu sem se oglasil v našem tedniku „Ljudskem glasu“ 21. septembra. Ker se stvar ponavlja, moram povedati še enkrat, da taki članki stranki škodujejo in da jih torej strankino glasilo ne sme objavljati.

Kdor je kaj poduhal k socializmu, ve, da je prepričanje predpogoj in glavna zahteva. Toda ni vse! Če bi bilo prepričanje vse, bi ne bilo treba nikakih organizacij! Le navni komunisti so tako mislili in upali, da so tudi vojaki „prepričani“, saj so tudi oni sami delavci, naši bratje, ki iz „prepričanja“ ne bodo streljali na nas. Izkušnja je te ljudi poučila, da ni tako!

V cerkvi je tudi prepričanje vse. Toda dobro vam je znano, da imajo versko prepričanje samo ovčice, ki plačujejo, ne pa pastirji, ki vladajo.

Če bi se poznalo prepričanje na nosu! Ali pa, če bi vsakemu prepričanemu zrasle na čelu neizbrisne črke: JSDS... ker tega ni, vam zatrjuje danes lahko tudi vsak JDSarški uradnik, da je socialist, in zabavlja prav odločno na kapitalistični sistem. Cankar je pisal o prepričanju v obliki knjige: v trdih in mehkih platnicah, z zlato ali drugo obrezo in brez obreze, broširano je lahko ali pa tudi samo na listkih. Napisal je tudi „Hlapce“ in kdor jih je čital, ve, da je prepričanje vse in nič.

Prepričanje je treba pokazati. Pa ne samo takrat, ko se to izplača, temveč tudi takrat, ko to škoduje. Če je komu težko pokazati ga — veseli nas, da je naš somišljenik, toda odločeval pri nas ne bo! Socialisti ne sovražimo ljudi, ki niso organizirani, ker vemo, kaj je ljubi kruhek, in vemo, da ga je že marsikdo izgubil zaradi svojega prepričanja — toda prijateljsko moramo takim odvisnim ali strahopetnim ljudem povedati, da nimajo pravice odločevati v naši stranki.

Organizirani morajo biti tudi zato, da plačajo. Če hoče biti stranka neodvisna, se mora sama vzdrževati, niti sprejemati ne sme denarja, če ne ve, odkod prihaja — kdor pa ne mara za stranko prispevati, ker ni zadovoljen z njo, ta naj v stranki dela na to, da se izpremeni, ne sme ji pa odreči prispevkov, če hoče ostati politično organiziran. Drugače je podoben tistim pastirjem v cerkvi ali v socializmu, ki so pripravljani samo vladati, ki žrtvujejo „vse za stranko“ le tako dolgo, dokler stranka tako pleše, kakor oni hočejo.

Socialistična stranka ne mara takih ljudi, pa četudi so najzmožnejši! Posebno pa jih ne mara, če so zmožni tako, kakor tisti bivši socialist, ki je prevel v slovenščino „Vladarja“, ki ga je spisal tisti prefrigani in podli Lah, čigar ime znači vsemu svetu najumazanejšo diplomacijo, to je makiavelizem!

Posebno odločno pa odklanjam take ljudi takrat, če imajo denar in lepe službe, pa ne plačajo stranki, kar ji gre. Neumno je zaradi

tega očitati stranki, da presoja vse po denarju. Stranka denarja potrebuje in odkod naj ga sicer vzame? Po denarju pa meri stranka tudi prepričanje in če smo ponovno objavljali strankine sklepe o progresivnem davku, smo vedeli, da uvajamo s tem stranko iz anarhije in avtokratstva na pot poštenega dela. Mnogi so se nam smejali in očitali „idealizem“, češ, v vsaki stranki so pošteni in nepošteni ljudje. Da, toda nikakor ni potrebno, da bi socialistično stranko vladali nepošteni ljudje. Za nepoštene v socialnem pomenu pa smatramo vse tiste, ki so si potom delavskih organizacij priborili službe z 10.000 in 15.000 K mesečnih dohodkov, pa hočejo še vedno plačevati samo 2 K mesečno, ali pa še teh ne, češ, prepričanje je vse, sklepi in formalnosti pa nič.

V tem oziru bo strankin zbor napravil red. Čeprav so mnogi hoteli strankino tajništvo onemogočiti — vendar je na Slovenskem toliko prepričanih socialistov, da to tajništvo živi in dela in da ima vse zapisano, kaj kdo dela in koliko plača in tudi kdaj kdo plača. Vedeli bomo, kdo je pomagal stranki iz blata pri razdoru in kdo se bo spomnil na prispevke šele takrat, ko bo že videl, da se izplača!

Tudi Ljubljana ima socialistič. župana.

Liberalnim demokratom se njih intrige niso posrečile. Mislili so sicer, da bodo z odkrivanjem starih Peskovih grehov pridobili župansko mesto zase, pa lopovstvo je bilo pravočasno spoznano, ljudje znajo že ločiti osebo Peska od župana Peska in nikakor niso mogli razumeti policajdemokratske morale, ki je nekdanjemu učitelju Pesku greh izpregledala, županu Pesku pa ga je šla zopet izkopavat iz davne pozabljenosti.

Ko je naš izvrševalni odbor v Celju dne 29. aprila t. l. prepovedal sploh vsako koalicio pri županskih volitvah s katerokoli drugo stranko razen komunistične, je še izrecno prepovedal voliti gospoda Peska, pa ne zaradi njegovih starih grehov, ki jih niti poznal ni, temveč zaradi Peskove gonje za dobičkom. Zakaj niso demokrati zasledovali te pregrehe? Vse ljudstvo bi imeli na svoji strani! Pa niso smeli, ker bi bili morali pritisniti potem tudi na svoje ljudi, ki so obogateli na isti način. Zato so se iznebili g. Peska drugače. Niso si pa pridobili s tem ljubljanskega župana, kajti opozicija je rekla, da ostane brez g. Peska tudi združena, še bolj nego prej, in postavila je za župana socialnega demokrata sodruga dr. Ljudevita Periča.

Ko so ljubljanski naši odborniki volili prvič g. Peska, je naš izvrševalni odbor to obsodil. Ker so pa policajdemokrati na nezakonit način razveljavili komunistične mandate in oslabili s tem opozicijo za 6 mandatov, obenem pa nezakonito zavlačevali potrditev župana v nadi, da bo zmešnjava v opoziciji pripomogla do županstva njim — tu je bilo treba opozicijo okrepiti, čeprav nam zveza z NSS in SLS ni ljuba. Dokazati smo morali,

da znamo ceniti samoupravo in da ne dovolimo, da bi dobil tisti, ki jo tepta, še nagrado v obliki župana.

Tako smo dobili socialisti župana tudi v Ljubljani. Njegovo stališče bo sicer težko, ker imamo večino le v zvezi z NSS in SLS, ki proti njima drugod bojujemo hude boje — vendar upamo, da bo mogoče skupno delovati vsaj v gospodarskih strokah, po čemer ljubljansko ljudstvo najbolj hrepeni.

Če pa JDSarji na vladi odločijo, da tudi s. Perič ne sme biti župan, in če postavijo kraljevega komisarja, nam je tudi prav. To smo pravzaprav ves čas zahtevali, kajti občinski svet po našem ne more delati brez šest odbornikov.

Toda v tem slučaju naj se pripravijo JDSarji na volitve! Tam bodo šele spoznali opozicijo!

Minister Pucelj ne potrebuje viničarskega reda.

Svojčas smo poročali, da je stavil poslanec s. dr. Korun na ministra za socialno politiko vprašanje radi uzakonitve viničarskega reda za Slovenijo. Dolge mesece je trajalo, predno je prišel odgovor, ki se glasi:

V zadevi uzakonjenja „Viničarskega reda za Slovenijo“ je ministrstvo socialne politike ukrenilo vse potrebne korake, da bi se ta stvar čimpreje ugodno rešila, ker je smatralo, da je ta uzakonitev umestna in nujno potrebna z ozirom na slab gospodarski položaj viničarjev. Uzakonitvi omenjenega viničarskega reda pa se je protivilo poljedelsko ministrstvo, ki je za to zadevo tudi merodajno. Radi nasprotovanja ravno navedenega ministrstva se uzakonitev ni mogla doseči.

Odgovor je kratek, pa jasen. Tako potrebni in od fisočev ubogih in izrabljenih viničarjev zahtevani Viničarski red je preprečil minister poljedelstva veleagrarni samostojni kmet Pucelj! Naši viničarji in mali kmetje vedo sedaj, koliko naj verujejo zapeljivim obljubam Samostojne kmečke stranke! Pucelju moramo sploh priznati, da zastopa interese bogatih in velikih kmetov v vladi prav pridno in — žalibog — tudi prav uspešno. On je v veliki meri kriv draginje, ki vlada, ker je izsilil izvoz žita in živine iz države, sedaj pa je oškodoval še viničarje!

Politični pregled.

Ljubljana, dne 1. oktobra 1921.

Tudi v Ameriki imajo demokrate, ki pa so precej hujši od naših. Prav sedaj se bije med njimi in pristaši republikanske stranke srdit boj radi ratifikacije mirovne pogodbe z Nemčijo. Ako demokrati ne popuste, bo republikancem težko doseči dvotretjinsko večino, da se izvede ukrep, ki ne bi prav nič škodoval svetovnemu političnemu položaju. Zveza narodov, ki sedaj zboruje v Ženevi, je končno vendarle ugotovila, da se razoro-

žitev ne da izvršiti brez Zedinjenih držav. To se pravi, da morajo prednjačiti s svojim vzgledom Zedinjene države, ki prav pridno propagirajo mirovno misel, poleg tega pa ne zamude nobene prilike, da bi se bolj oborožile. Zlasti na morju nočejo zaostati, ker se boje svoje sosede Japonske. Zveza narodov je mnenja, naj Amerika neha. Jasno je, da „posreduje“ tu Anglija, ki je tudi miroljubna, kadar je treba razoroževati druge države.

Po ustajah v Indiji, katere so povzročile Angliji resne skrbi, so se pojavili zadnje čase upori tudi v Mezopotamiji, kjer so uporniki angleške čete na več krajih napadli in tudi nabrisali.

Angleški državniki si te dni belijo glave razen z vprašanjem kolonialnih zadev predvsem z vprašanjem brezposelnosti, ki silno narašča. Ko so ponehali z obratovanjem rudniki v Južnem Walesu, je število nezaposlenih tako poskočilo, da se je bati resnih zapletljajev.

Poslaniška konferenca v Parizu še vedno zboruje in pošilja note nepokornim premagancem, ki pa se zanje malo zmenijo.

Svet zveze narodov je sklenil, da pride vprašanje Gorenje Šlezije že te dni na dnevni red skupščine zveze narodov. Prodrlo je angleško stališče. Anglija se zna pomagati.

Italijanska finančna politika je precej zavožena, zato namerava finančni minister izdati nove zakladne bone, s katerimi se pokrije primanjkljaj v državnem proračunu.

Zavezniške velesile so ukinitve Nemčiji naložene gospodarske sankcije. Časopisje komentira te vesti z zadovoljstvom, zahteva pa, da se ukinito tudi vojaške sankcije, čemur se antanta seveda odločno upira. Nemčija je razvila obširno propagando po vseh antantnih državah.

Komediji, ki jo je inscenirala Italija na Reki in ki je bila za našo državo tragična, je ta teden sledila komedija v Zapadni Madžarski, ki je kaj neprijetno iznenadila Avstrijo. Madžari so namreč sestavili navzlic protestom antante, velike in male, neki obrambni svet in lepega dne zasedli sporno ozemlje. Upravo zasedenega ozemlja je prevzel omenjeni obrambni svet, ki je izdal proglas, da bo vsakdo ustreljen, kdor le stopi s sovražnim namenom na tla Zapadne Madžarske. Ko se je govorilo, da se v takem slučaju da Češko-slovaški in Jugoslaviji mandat za nastop proti Madžarski, intrigira Italija, da bi se sama polastila tega mandata.

Občutneje pa nas ovira italijansko intrigiranje v Albaniji, kjer organizirajo italijanski častniki upore in napade na naše ozemlje. Italija si namreč hoče zagotoviti v Albaniji temelj za svoje operacije zoper Jugoslavijo. Zagotovila si je že posest otoka Sasena, ki ji bi služil kot pomorska operacijska baza. Vsekakor bo treba v tem vprašanju nastopiti radikalno, sicer ne bo nikoli miru.

Jugoslovanski zastopnik pri zvezi narodov dr. Spaljakovič ni imel drugega dela, kakor da se je obregnil ob sovjetsko Rusijo, češ,

Zob: (19. nadaljevanje.)

Socializem in vera.

Modrovanje navadnega človeka.

Bil je človek, ki je vse to vedel in sklenil po tem se ravnati. Imel je trdno vero v socializem in bil pri tem tudi razmeroma zelo izobražen. Poznal je iz zgodovine mnogo zgledov. Razvrstil je vse, ki so hoteli „popraviti svet“, in sklenil ogibati se vseh njihovih, napak. Ni bil ponižen kakor tesarjev sin, pa tudi ne prevzetan kakor so akademiki. Ni šel v puščavo, temveč je ostal med ljudmi in se oženil, ker je mož brez žene le pol človeka. Ni šel v javno službo, da ne bi postal tam mrtev stroj, filister, temveč si je izbral svobodni poklic, da si ohrani duševno čistost. Poznal je pa mnogo ljudi iz svobodnih poklicev, poznal je pa tudi precej slovenskih umetnikov, pisateljev in agentov, vedel je torej, da je ta kruh trd in grenek tako, da se ga vsak prej ali slej naveliča in sprejme nesvobodno službo ali pa se uda iz obupa pijančevanju. Ker je to vedel, se je oborožil tudi proti temu: pijači se je odrekel sploh,

da pomenja stalno ogrožanje miru in da je kriva, da se pomožna akcija ne vrši redno.

Razmejitvena dela med Jugoslavijo in Romunijo so se začele in sta se komisiji obeh držav v načelu sporazumeli.

V Beogradu zborujejo razne sekcije zakonodajnega odseka, med njimi tudi peta, ki je včeraj govorila o agrarni reformi in sklenila, da naj se proglase za zakone one naredbe, ki se nedvojbeno tičejo agrarne reforme, o drugih pa naj se še razpravlja.

Premeteni Pašič prireja te dni seje glavnega odbora radikalne stranke, kjer so se radikalci zedinili, da se je treba z demokrati še nadalje pogajati radi sestave skupne vlade. Se pač boje, da jim ne strgajo druge stranke nadvlade in da jim minejo lepi časi. Medtem potuje Protič po raznih krajih in zbira opozicijskega.

Dne 1. oktobra se je sestal ministrski svet in razpravljal o proračunu za leto 1922. Sprejet je bil proračun ministrstva trgovine, agrarne reforme ter vojne in mornarice.

Podpisovanje državnega investicijskega posojila je podaljšano do 15. oktobra t. l.

Minister dr. Kukovec ugotavlja po demokratskih listih, da imata v Sloveniji pravico do obstoja le dve stranki, to je demokratska in klerikalna, druge naj bi se vrnile v naročje dobre matere demokratske. Da, tako bi se pač najenostavneje rešil ta problem v prid demokratom, ki tonejo in se oprijemajo v svoji naivnosti zadnjih bilk.

Iz stranke.

Tiste organizacije, ki nam na naše zadnje okrožnice še niso odgovorile, torej niti poslale evidence shodov, naj to čimprej store!

Centralno tajništvo JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Vrhnik. V nedeljo dne 9. t. m. ob 14. uri se bo vršil redni občni zbor krajevnih političnih organizacij JSDS na Vrhniki s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo tajnika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. — Vsak član naj prinese izkaznico s seboj! Udeležite se točno! Odbor.

Celjski okrožni zbor.

Okrožno tajništvo JSDS in KDZ v Celju sklicuje na nedeljo dne 9. oktobra 1921 v gostilno „Pri zelenem travniku“ v Celju ob 8. uri zjutraj okrožni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Potrditev delegatov.
2. Tajniško poročilo.
3. Poglobljenje organizacijskega duha.
4. Volitev okrožnega odbora.
5. Agrarna reforma.
6. Razni predlogi in slučajnosti.

Pravico udeležbe imajo vse organizacije JSDS in KDZ iz celjskega okrožja.

Vsaka organizacija ima pravico do enega delegata, večje organizacije pa za vsakih 50

želodec si je pa pripravil na ta kruh s hladnim računanjem: če živi delavec z enim goldinarjem na dan, boš živel ti, ki si izobražen in si znaš odredi vse nepotrebosti, s petdeset krajcarji.

Tako se je oborožil tisti človek, ko je stopil v življenje, po tistem, brez bobnanja o svojem velikem načrtu, pa tudi brez sanj o kakih zlatih gradovih. „Če vzgojim svoje otroke v cele ljudi, bom dosegel svoj cilj!“

Nastanil se je v kraju, kjer ni bilo težko živeti, kjer je bilo pa najbolj potrebno pokazati, kako naj ljudje žive, če hočejo biti srečni.

Začetkoma je šlo vse dobro. Vsi so ga radi imeli, kajti bil je vesele narave in tudi pel je rad. Imeli so ga za študenta, ki bo enkrat še velik gospod. Posebno pametni so si jim zdeli njegovi nazori o vzajemnem zavarovanju. Če se zavaruješ, stopiš s tem v velik krog ljudi, ki so sklenili pogodbo, da se bodo o nesreči medsebojno podpirali. Vsak naj da drobtinico na stran, če nas je mnogo, bo teh drobtinic vsak dan za cel hlebec. Če te hlebce spravljamo, bodo imeli vsi tisti, ki jih bo izmed nas zadela nesreča, da si ne

članov po enega, pri čemer se ostanki pod 25 ne upoštevajo, 25 ali več članov pa se šteje za 50 članov. Število delegatov se računa na temelju števila tistih članov, za katere je dotična organizacija poravnala prispevke za avgust. Če se je pa septembra število njenih članov zmanjšalo, se računa število delegatov na temelju septemberskega članstva.

Potne stroške delegatov morajo plačati krajevne organizacije same.

Za delegata sme biti izvoljen le tisti član, ki je naročen na kak strankin političen list (Naprej, Volkstimme, Ljudski glas, Enakost).

Gostje imajo vstop na člansko izkaznico. Želimo pa, da se iz zunanjih občin udeležijo v čim večjem številu. Imeli bodo tudi glas, seveda le posvetovalen. Posebno naši občinski odborniki naj bi se zbora udeležili polnočestvilno.

V Celju, dne 21. septembra 1921.

Franjo Koren.

Dopisi.

Ponikva ob j. ž. Dne 4. septembra so pri nas priredili samostojne shod, na katerem je poročal državni poslanec g. Drogenik. Napadal je govornik kar od kraja vse stranke razen samostojne. Razažal in kričal je tako, da se se mu usta do ušes odpirala. Kmet mora biti samostojnež, to je bilo jedro začetka njegovega govora. Ko je nekdo zaklical živijo proletarijat, se je iznova razhudil in bahato kričal, da se proletarci le tisti, ki nič nimajo, proletarca lahko vržejo na cesto, kmeta pa z zemlje ne morejo. Kakor pa mi poznamo kmete danes, so kmetje pogostoma še večji proletarci, ki delajo noč in dan, pa ga kljub temu ob sedanjih razmerah zadene nesreča, da ga vržejo na cesto. Pride ogenj ali bolezen na živino, na rodbino, suša, toča itd. Kaj čaka v takem primeru neimovitega kmeta, ve lahko vsak sam, ki pozna razmere. Nič drugega ne kakor beraška palica, ker ga bogatini, če mu tudi trenutno nekoliko pomagajo s posojili, poženo na boben. Nesrečnež mora imeti denar, zase, za davke in drugo; prislužiti si pa ne more dovolj, ker ima doma premalo pridelkov, dneve pa mu veliki oderuški posestniki preslabo plačujejo. K samostojni stranki spadajo pač tisti, ki obdelujejo polje s stroji, ki imajo dninarje, ne pa tisti, ki mora sam drugod delati, da se preživi. Seveda plačujejo tupatam ti gospodje in njih agenti pijačo trpinom, da jih pridobijo; to pa je slabo, ker se jim trpini s tem prodajajo v svojo in svojih tovarišev škodo. Pri nas tudi železničarji spregledujejo. Sedaj imamo v občini 7 socialnih demokratov (SKS 8, SLS 9), čez tri leta pa bo pri novih volitvah naša občina socialnodemokratična.

Slovenjgradec. Volitve v cenilno komisijo za dohodninski davek, ki so se vršile dne 25. t. l. tudi v političnem okraju Slovenjgradec in v priključenem delu Koroškega, so zopet pokazale, da je ta kraj socialističnega mišljenja. Naša lista je dobila 466 glasov, klerikalna 430 in demokratska 155.

Iz tega sledi, da so izvoljeni sodrugi: Anton Čop, rudar v Lešah; Vinko Einzinger, posestnik

bodo mogli več služiti kruha, teh hlebcev dovolj za svojo prehrano. Čim več nas bo, tem več bodo imeli podpore tisti, ki je potrebujejo, oziroma tem manjše drobtinice nam bo treba spravljati. Čim večja je družba, ki pogodbo sklepa, tem večji dobiček ima posameznik od nje. Tako in podobno je govoril in vsem se je zdelo to tako pametno, da bi bili želeli čimprej uresničiti tako družbo. Ko jim je pa končno povedal, da taka družba že obstoja, da je treba le vanjo vstopiti in začeti oddajati drobtinice, so sklenili vsi, da se dajo takoj zavarovati, o prvi priliki.

Tu jim je pokazal tiskovine, ki jih je treba izpolniti, in razpredelnice, iz katerih je razvidno, koliko je treba plačevati, tu so spoznali, da nimajo opraviti s študentom, temveč z agentom. Vse se je takoj izpremenilo.

Če študent ne pije, je to pametno. Če pa agent ne pije, če hodi med nas sedet pri vodi, je to očitno izzivanje. Agenti so izgubljeni ljudje, ki nosijo svoj zaslužek po večini sproti v gostilno, ta pa hodi med nas kaliti nam našo zabavo. S j sedi tukaj kakor kak tožnik in sodnik obenem!

Zavarovati so se dali drugod, pri njem

v Slovenjgradu; Franc Stutz, paznik Woschnagove tovarne v Šoštanju. Za namestnike pa: Vinko Podržan, kovinar na Muti; Franc Krajnc, kmet v Mislinju, in Ferdo Valenčak, rudar v Velenju.

Volilno pravico je imelo le malo sodrugov. Vidi se, da smo postavili za kandidate resno može. Samo zadnji teden smo se na to pripravljali in vendar smo zmagali.

Opomba uredništva: Z veseljem priznavamo sodrugom iz slovenjgraškega okraja posebno agilnost, da so brez zunanje pomoči organizirali agilnost, da so brez zunanje pomoči organizirali volilni boj, postavili dobre kandidate in — zmagali. Tako naj delajo tudi v drugih strokah, tako samostojno delo je veliko več vredno, nego če sodrugi čakajo, kaj bo naročila centrala ali kakšna navodila bo dala. To velja za vse krajevno omejene zadeve.

Po svetu.

Iz Madžarske. „Arbeiter Zeitung“ poroča, da so na Madžarskem nabiti plakati, ki razglajajo obsedno stanje zoper tiste, ki so za priključitev Zapadne Madžarske k Avstriji, ter da nosijo ti podpis kralj Karol.

Madžarski teror nosi sadove. V madžarski skupščini je neki človek oddal pet zgrešenih strelcev na bivšega predsednika te skupščine Rakovszkega. Atentatorja so takoj prijeli in je izjavil, da je svoje dejanje storil radi tega, ker je Rakovszky eden kolovodij tistih Madžarov, ki izzivajo novo vojno in ki so razpustili republikansko stranko.

Uspeh socialne demokracije na Švedskem. Doslej se je moglo zaznati za izide volitev v drugo zbornico v 28 volilnih okrožjih na Švedskem. Prvič so se udeležile teh volitev tudi ženske, ki so se poslužile svoje pravice v polni meri. Socialni demokrati imajo že doslej 61 mandatov, od teh so si jih 13 nanovo pridobili. Konservativci imajo 61 mandatov, liberalci so jih dobili 20, izgubili 5, kmetijska zveza je pridobila 10 mandatov, 2 pa izgubila. Komunisti in levi socialisti so pridobili dva mandata.

Grki so se spametovali. Grški kralj je v razglasu v Mali Aziji bojujočim se četam naznanil konec vojne, ker so zaželeni smotri doseženi.

Mednarodna konferenca za mero in uteži je bila pred kratkim otvorjena v Parizu. Konference so se udeležili zastopniki vseh civiliziranih držav, ki bodo razpravljali poleg ostalega tudi o enotnih merah in oznakah pri električnih podjetjih.

Za predsednika francoskega parlamenta je ponovno izvoljen Peret.

Člani irskega revolucionarnega parlamenta. „Daily News“ piše, da je bilo 112 članov irskega sinfajnovskega parlamenta enkrat kaznovanih z zaporom, 78 dvakrat, 41 trikrat, 18 štirikrat, 8 petkrat, 3 sedemkrat, 2 osemkrat, 12 članov je bilo obsojenih na smrt, 9 članov je pa komaj uteklo smrti.

Irsko vprašanje Minister sinfajnovskega kabineta je izrazil mnenje, da je poslednja poslanica Lloyd Georgea za sinfajnovce sprejemljiva.

prav nobeden. Bil je navezan na dohodek iz drugega svobodnega poklica, pisateljstva. Ker je bil Slovenec, se ni pri tem odebelil. Dokazal je pa vendar, da se da tudi od tega živeti, dokler je človek zdrav. Najhujše skušnjave niso v želodcu, temveč v zavistnih ljudeh, ki nagajajo in na vse mogoče načine branijo, mesto da bi pomagali. Pač, tudi pomagali bi, toda samo tako, da uničijo njegov načrt. V službo ga prosijo, kjer bi imel udobno življenje. a moral bi biti suženj, kakor so oni. Ker ni hotel, so ga proglasili za neumnega. On pa je odšel v tujino in se ni vrnil.

Čitatelji! To je zgled, ki gotovo vsi neradi vidite, da je končal tako brez uspeha. Verujte, da je bilo takih in enakih zgledov že zelo veliko. Da je skoro vsa mladina polna izvršit, ker ji brani družba, pa ne samo bogata, tudi revna, da, tudi socialistična družba. Kajti če se samo en človek iztrga iz kapitalističnega naziranja in postane družaben človek v duhu in resnici, to je socialist po prepričanju in po življenju, to prav nič ne pomaga, če si ni mogel pridobiti sodelavcev,

Nezaposlenost na Angleškem zopet narašča. Po zadnjih uradnih izkazilih je popolnoma nezaposlenih 1,527.400, 400.000 delavcev pa dela samo tri dni v tednu. Angleška vlada namerava zato, da reši angleški kapitalizem pred še hujšo krizo, dovoliti posameznim občinam velike kredite, da bi začele z javnimi deli, pri katerih naj bi uposile nezaposlene delavce.

Fašistovski zločini v Italiji. V nedeljo se je vršilo v Moli zborovanje socialistične stranke, na katerem je bil glavni govornik socialistični poslanec sodrug Di Vagno. Po zborovanju je bil poslanec iz zasede ustreljen. Ranjenih je bilo tudi več drugih oseb, ker je bila proti poslancu vržena tudi ročna granata. Zločinci so člani fašistovske zveze. V celi barski pokrajini je bila v znak protesta proglašena splošna stavka.

Angleška se boji za Indijo. Angleška vlada je ruski sovjetski vladi poslala protestno noto. Protestira proti boljševiški agitaciji v Aziji, proti podpiranju angorske turške vlade, ter proti gmotno in moralno podpiranje indijskih vstajev in revolucionarjev po sovjetski misiji v Berlinu. Protestira nadalje proti ruski boljševiški agitaciji v Afganistanu in Teheranu, o katerem so se ruski boljševiški voditelji izjavili, da je ta dežela prekop, po katerem napeljujejo komunizem v Indijo. Angleška vlada zahteva garancij, da se izpolnuje s trani Rusije s Krasinom sklenjena trgovska pogodba. — Anglija ve, da je Indija njea želodec.

Delavski boj proti oderuštvi. „Volkszeitung“ poroča: Obratni sveti nameščencev in delavcev v elektrarni in plinarni v Innsbrücku so imeli zborovanje, v katerem so z ozirom na vedno raztočo draginjo živili sklenili zapreti vsem oderuškim trgovcem in prodajalcem luč in električni tok. Tudi železničarji so sklenili, da bodo odalej drakonično postopali z oderuhi.

Tedenske vesti.

Za dobro reč ni treba hvale, ker se hvali sama. Priporočiš jo pa vendarle lahko tistim, ki je ne poznajo.

Ni dovolj, da čitaš „Ljudski glas“ sam in da si zadovoljen ž njim! Pokaži ga tudi drugim! Iz rok v roke naj gre!

Velik požar na Notranjskem. V vasi Zagon pri Postojni je razsajal pred kratkim velik požar. Ko so bili ljudje pri maši, se je vnelo neko poslopje ter se je požar z bliskovito naglico razširil. Ni bilo ne vode, ne gasilcev, pri tem pa je pihal še močan veter. Pogorelo je 15 hiš z vsemi pritlikinami, tako da je ostalo posestnikom le golo življenje. Škodo cenijo na 2 milijona lir.

Kdor potuje v Belgrad, mora imeti pri sebi kako uradno legitimacijo, katero mora pokazati na zahtevo uradom.

Legitimacije. Po naredbi ministrstva za notranja dela ni treba več potnih legitimacij v notranjem prometu.

Kako nastopa mariborska občina proti navijalcem cen. Da se zavaruje konsumente pred odiranjem, se je v okviru občine ustanovilo občinsko sodišče. Le-to je na prvi javni seji obsodilo mesarja R. Lederhasa, ki je prodal kaznilniškemu pazniku Bajdi 30 dkg govedine

sodrugov, organizacije. Žrtev postane lahko, ki nikomur ne koristi, pač pa lahko škoduje, ker ga imajo nerodneži za strašček zgled.

Za nalašč sem izbral zavarovalnega agenta. Socialistične organizacije so v mnogih ozirih silno podobne vzajemni zavarovalnici. Vse štiri vrste organizacij: gospodarska, strokovna, izobraževalna in politična.

Ko so ljudje spoznali, da jih moker goljufa, da jemlje večji dobiček nego ga zasluži, so se združili, zbrali denar in kupili skupno par vreč moke in si jo razdelili. To je bil prvi mali konzumček. Rasel je in kupoval že na vagone. Ko so člani spoznali, da jih goljufa tudi mlinar, so zbrali še več denarja in si postavili lasten mlin. Pozneje so se združili še tudi s kmeti in dobivali od njih pšenico cenejše nego od veletržcev, čeprav so kmetje dobivali zanjo zdaj več, nego so jim dajali prej veletržci.

Tako preprosto je to, kakor $1 + 1 = 2$. Če so člani verjeli v organizacijo bolj nego v kapitalistovo zlato, so zmagali tudi nad kapitalistovo vero — kajti če ni hotel umreti

za 12 K, na en mesec zapora in 25.000 din. globe; predsednika mesarske zadrage Franca Hohnjeca, ki je prodal gospej Latererjevi 45 dkg mesa za 16.40 K, na en mesec zapora in 25.000 din. globe. Trgovec Vinko Hmeljak, ki je kupil olje po 68 K, prodajal pa ga je po 90 K, bo sedel tri mesece v zaporu, globe pa bo plačal 10.000 din. Razsodbe občinskega sodišča se splošno odobravajo.

Zakon o zaščiti delavcev in o osemurnem delavniku. V petek 30. m. m. je imel v Belgradu odsek za socialno zakonodajo svoje sejo, na kateri je razpravljalo o novem zakonu o zaščiti delavcev. Odsek je sprejel vseh prvih 43 točk tega zakona. Največ so debatirali o členu 8 in 6, kjer je govor o definitivni določbi osemurnega delavnika, od katerega so izvzeta le obrtna podjetja z manj kot pet delavci. Ta podjetja naj bi imela za pet let deseturni delavnik. „Jutro“ poroča, da je dr. Žerjav predlagal, da se z ozirom na potrebo dela v sedanjem času podjetjem, ki niso industrijelnega značaja in ako se pismeno utrdi sporazum med delodajalcem in delavcem, dovoli podaljšanje delovnega časa brez posebnega predhodnega dovoljenja državne oblasti. Socialni demokrati seveda so se temu predlogu najodločnejše uprli, ker tak predlog pomeni pač toliko kot vso zaščito delavcev prevrniti na glavo. Predlog je bil končno odklonjen. — Odsek je tudi določil, da se delavkam zviša porodni dopust od šest tednov na dva meseca.

Iz sedanjega režima. „Samouprava“ piše, da je minister prosvete Pribičević kazensko premestil učitelja Budimira Švabiča iz Ovišta, ker je bil izrazit komunist. Ko pa je učitelj Švabič prestopil k demokratom in podal tozadevno izjavo, je bila njegova premestitev takoj razveljavljena in ostal je na svojem mestu.

Gospodarstvo.

Sladkorni pridelek v Češkoslovaški. V sladkorni letini leta 1920/21 je izdelala češkoslovaška sladkorna industrija 7,155.000 metrskih stotov sladkorja, in sicer 3,420.000 metrskih stotov kristalnega sladkorja in 2,800.000 metrskih stotov rafiniranega sladkorja raznih vrst. Do konca julija se je izvozilo 3.5 milijona metrskih stotov, in sicer za 43.000 metrskih stotov več, kakor v prejšnji letini.

Vrednost ladij, katere je Nemčija oddala. Reparacijska komisija ceni ladje, ki jih je Nemčija izročila do 1. maja 1921. na 745 milijonov mark. Število ton teh ladij znaša skupaj 2,153.407.

Nemške lokomotive za Rusijo. Berlinski poročevalec „Daily expressa“ javlja, da je Nemčija poslala v Rusijo 700 lokomotiv.

Državni proračun Holandske za leto 1922. izkazuje 48 milijonov holandskih zlatov, t. j. okrog 3 milijarde jug. kron.

Promet bankovcev v Češkoslovaški znaša po izkazu bančnega urada z dne 15. septembra 11,253,828.000 Kč. Množina bankovcev v prometu se je povečala od 8. do 15. septembra za 203,089.000 Kč.

Znižana cena sladkorju v Češkoslovaški. Češkoslovaško ministrstvo za finance

od lakote, je moral vstopiti v konzum tudi on. Če pa niso verjeli v organizacijo, če niso imeli točnih zapiskov, kdo je kaj dal in prejel, kdo je delal in prejemal plačo itd., so začeli drug drugemu očitati goljufijo, kapitalist je podpiral zdaj te zdaj druge, da so se skregali popolnoma, razšli so se, kapitalist je pa še bolj verjel v moč svojega zlata, ker je ž njim zmagal tudi organizacijo.

Isto je pri strokovnih organizacijah. Če so združeni vsi delavci ene stroke, bodo oni odločevali o cenah in o mezdah — kajti vse stoji, če hočejo. Vse zapiske lahko vidijo, vse kalkulacije lahko presodijo, vse dobičke lahko izračunajo. Če pa niso organizirani, če ne verujejo v organizacijo, če ne znajo računati, če verujejo le zlatu — jih ima kapitalist popolnoma v rokah kakor pastir svoje backe.

Tudi za izobrazbo je treba organizacije in vero vanjo. Ne le zaradi delitve dela, ne le zaradi vzgoje mladine, temveč posebno zato, ker najvišja izobrazba ni nič vredna, če jo ima le posameznik. Družba jo mora imeti.

je znižalo sladkorne cene od 7.60 Kč na 6.50 Kč za kg. — Pri nas cene sladkorju nič ne padejo.

To in ono.

Pred zgradbo predora pod kanalom La Manche. Mestni zastopniki v londonskem predmestju Cambrevel so vlado pozvali, naj prične z zgradbo velikega predora pod morsko cesto La Manche, ki loči Angleško od Francoske. Predlagatelji pravijo, da bi država imela dvojno korist od tega dela: prvič bi se udeležila kolosalna ideja, ki bi nesla veliko dobička, drugič bi s tem lahko za dober kos odpomogli današnji nezaposlenosti. Vlada se sedaj bavi s tem načrtom.

Primanjuje otrok. Na Francoskem dobivajo zakonci z več kot tremi otroki državne premije, ker se število porodov čim dalje bolj krči. (Kako naj proletarec vzdržuje otroke?! Niti sam zase ne dobiva toliko plače, da bi se mogel ohraniti pred telesnim propadanjem! Otroci se brani vsak, ki je v slabih razmerah. Seveda kapitalisti bi radi pa kljub temu mnogo, mnogo človeškega materiala — ki naj bi menda živel od zraka!)

Bankovce bodo prali. V Ameriki bodo na posebnih strojih prali bankovce, da jih očistijo bacilov in da prihranijo stroške za tiskanje novih. Pranje bankovcev bodo izvrševale banke. Bankovce bodo začeli prati tudi na Nemškem. Šedanjji jugoslovanski denar je seveda za pranje iz preslabega papirja.

Aluminijev denar je francoska državna banka spravila v promet namesto starih bankovcev, ki so bili izdani za časa vojne. Novi denar ima vrednost enega in dveh frankov. Tekom treh tednov ga spravijo v promet za 50 milijonov frankov. Francoska javnost je od tega svojega novega denarja zelo navdušena.

Za vagon koksa vagon poljskih mark. Minuli teden so bili zastopniki poljske trgovine in industrije v Šleski Ostravi, da bi sklenili nakup vseh zalog koksa v koksovski jami „Salma“. Toda nakup ni bil sklenjen, ker je cena koksa obremenjena z raznimi dekladami in davki tako visoka, da bi morali poljski trgovski krogi, če bi smeli plačati v poljskih markah, dati za vagon koksa vagon poljskih mark.

Dva grama radija za 60.000 funtov šterlingov. Profesor oxfordske univerze Soddy je prinesel iz Prage dva grama radija, ki velja 60.000 funtov šterlingov. To je prva pošiljatev na podlagi pogodbe med češkoslovaško vlado in londonsko „Imperial foreign corporation“.

Zvonimir Bernot:

V obrambo.

Gospod Prepeluh me nesramno napada v svojem listu „Avtonomistu“. Prijatelji mi pravijo, naj se za božjo voljo ne razburjam, naj molčim, češ, delavstvo je že do grla sito teh preprirov. Pa bom vseeno odgovoril. Kdor je pazno čital „Ljudski glas“, ta že ve, kako je

z gospodom Prepeluhom, nima ga več za boga. Drugi naj se pa tudi navadijo sekati malikom glave! Spoznali bodo, da imajo maliki zelo trdno življenje.

Pri „Slovenski Socialni Matici“ je vse v redu, razen starega načelstva in nadzorstva, ki je uganjalo politiko, mesto združnega dela. Odgovornost za to nosi g. Prepeluh s svojim g. Erjavcem (g. dr. Lončar je le podpisoval in tudi v „Avtonomistu“ zopet le podpisuje), ki nista hotela sklicati skupne seje načelstva in nadzorstva, ker jima je bila neljuba iz političnih vzrokov.

Stornacije in nelepa pisava se tičejo seveda knjigovodje, ki nisem bil jaz, kakor tudi bilance nisem sestavljal jaz. Ker gospod Prepeluh to ve, trdim, da laže. Vendar — da branim tudi knjigovodjo — med njegovo in revizorjevo bilanco je stvarnega razločka za 7 (sedem) kron! Razvidno je vse, odkod je prišlo in kam je šlo — kdaj bo tako razvidno pri tistih podjetjih, ki jih je vodil g. Prepeluh?

Zakaj mi očitata poslanstvo? Ker organizirano delavstvo od mojega poslanskega mandata nič nima, ali ker sem se vstulil med poslance? O prvem bodo odločevali člani stranke, ki plačujejo svoje prispevke; o drugem pa ve vsak, da se nisem nikdar nikamor štelil, Vi ste se s stranko sprl zaradi tega, ker niste poslanec, jaz pa bom svoje prepričanje obdržal tudi še, ko ne bom več poslanec! Bil sem tudi državni uradnik (pa ne več, nego mi gre po kvalifikaciji!) in nisem se silil noter, še manj pa branil se iti ven, Vi ste pa hodil okrog vplivnih mož in žena, da dobite penzijo IV. plačilnega razreda, čeprav so komunisti takrat razbijali stranko zaradi korupcije. Pa baš jaz sem bil tisti navivnež, ki sem verjel, ko ste mi razlagal, da to ni res, da se ženite in zato sploh ne marate prej penzije itd. Verjel sem Vam in sem Vas na nešteti shodih branil. Ko sem pa za vse to zvedel, sem seveda takoj izpremenil svoje mnenje, nisem nič pomišljal na levo in desno. Če imajo Vaši klerikalni prijatelji veselje nad Iškarijotom, ki so nas takrat z njim pobijali (Večerni list!!), naj poravnajo to sami s svojim krščanstvom, jaz ne priznavam makiavelizma in ga ne bom nikdar priznaval.

Če sem Vam s tem člankom osebno škodoval ali ne, mi je postranska stvar. Kdor se dotika moje časti, bo vsak spoznal, da je tako topla, da bo razstopila njegovo maslo.

Zabavni kot.

V restavraciji na postaji.

Gost naroči brizganec (vino, brizgano s sodovo vodo), natakarija prinese naročeno. Vročina je strašna, gost začne takoj hlastno piti.

Gost: Gospodična, saj ste mi prinesla samo vodo!

Natakarija: Res je, drugič naročite vino, pa ne bo toliko vode notri.

Založba in last konzorcija „Ljudski Glas“.

Oblastem je odgovoren Andrej Švetek.

Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Čitajte naše brošure!

„Pot k socializmu“

Spisal Dr. Oton Bauer. • Prevel F. Hratnik.

Cena samo 2 K.

Naroča se pri „Centralnem tajništvu JSDS v Ljubljani, poštni predal 168“.

Edini list, ki brezobzirno zastopa Vaše koristi, ki neustrašeno brani Vaše pravice, je:

N A P R E J

Zatorej sežite po njem! Oklenite se ga! Naj se naroči po več somišljenikov na en Naprej!

Le „Naprej“ spada v naše družine!

delavski dnevnik

Proč z meščanskimi listi!

Mesečno stane 24 kron.

Naroča se pri upravi „Naprej“, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavestjo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadržnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši - podgane stenjice-šcurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 12—, za podgane in miši K 12—; za šcurke, a posebno močna vrsta stane K 25—; posebno močna tinktura za stenjice K 15—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 12—; mazilo za uši pri živini K 5— in 12—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE

= TRST—AMERIKA =
New-York — Buenos-Aires —
Rio di Janeiro — Santos
Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

„V boj za občino.“

Brošurica „V boj za občino“ vsebuje poljudno razložen volilni red za občinsko zastopstvo. Temu so pridejana tudi praktična navodila. Cena ji je 6 K. — Naroča se pri Centralnem tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Konzumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Ljubljana

Poštini čekovni urad št. 10.532.
Brzjav. nasl.: Kodes Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po

4 1/2 % večje vloge proti 5 % polletni odpovedi po

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah: Centrala v Ljubljani ali pa podružnice: 6 v Ljubljani, dalje Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje-Sava, Kor. Bela, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II.

Sodrug, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes nad 2 1/2 milijona kron.

Član društva postane lahko vsak. — Pristopa se lahko v vseh gori imenovanih podružnicah. Pristopnina 10 K. Delež 200 K.